

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 65 0 P 489901 23 Rev
Sarajevo, 06.04.2023. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija dr. sc. Danice Šain, kao predsjednice vijeća, Amre Hadžimustafić i Jasminke Kubat, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice E.K. iz S., Ulica, zastupane po punomoćniku Damiru Kočo, advokatu iz Sarajeva, Ulica Zmaja od Bosne bb/V (TPC „Robot“), protiv tuženog M.M. iz S., Ulica ..., zastupanog po punomoćnicima Alenu Nakić i Džemi Hadžiomeragić, advokatima iz Sarajeva, Ulica Sutjeska broj 18/II, radi naknade štete, vrijednost spora 51.000,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 P 489901 22 Gž od 01.11.2022. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 06.04.2023. godine, donio je

P R E S U D U

Revizija se djelimično usvaja i nižestepene presude preinačavaju u dijelu odluke o troškovima parničnog postupka tako da se tuženi obavezuje naknaditi tužiteljici troškove parničnog postupka u iznosu od 2.152,21 KM umjesto iznosa od 5.592,11 KM.

U ostalom dijelu revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tuženog za naknadu troškova nastalim u povodu revizije.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 P 489901 15 P od 21.12.2021. godine djelimično je usvojen tužbeni zahtjev i obavezan tuženi da tužiteljici na ime naknade neimovinske štete isplati ukupan iznos od 31.600,00 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 26.02.2015. godine pa do isplate i to na ime pretrpljenih duševnih bolova usljed umanjenja životne aktivnosti iznos od 23.000,00 KM; na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog naruženosti iznos od 3.000,00 KM; na ime pretrpljenih fizičkih bolova iznos od 3.100,00 KM i na ime pretrpljenog straha iznos od 2.500,00 KM (stav I izreke presude). Sa preostalim dijelom tužbenog zahtjeva po svim osnovama, a preko dosuđenih iznosa tužbeni zahtjev tužiteljice se odbija, kao i sa dijelom potraživanih zakonskih zateznih kamata počev od 01.04.2012. pa do 26.02.2015. godine (stav II izreke presude). Tuženi je obavezan da tužiteljici naknadi troškove parničnog postupka u ukupnom iznosu od 5.592,11 KM.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 P 489901 22 Gž od 01.11.2022. godine žalba tuženog je odbijena kao neosnovana i prvostepena presuda potvrđena.

Protiv drugostepene presude reviziju je izjavio tuženi zbog povrede odredaba parničnog postupka i zbog pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da sud reviziju usvoji, pobijanu presudu preinači i odbije tužbeni zahtjev u cijelosti ili da naknadu nematerijalne štete po svim osnovama dosudi u manjim iznosima uz ukupne troškove parničnog postupka tuženom uvećane za troškove sastava revizije u iznosu od 1.358,37 KM, odnosno da pobijanu presudu ukine i predmet vrati na ponovno suđenje drugom vijeću Kantonalnog suda u Sarajevu.

Tužiteljica nije podnijela odgovor na reviziju.

Revizija je djelimično osnovana.

Ispitujući pobijanu presudu u skladu sa odredbom člana 241. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“ broj: 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15-u daljem tekstu: ZPP), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Predmet spora je zahtjev tužiteljice za naknadu nematerijalne štete koju je pretrpjela nasilničkim ponašanjem tuženog, pucanjem iz pištolja, kojom prilikom je zadobila ozljedu u vidu prostrijelne rane sa ulaznom ranom sa prednje strane lijeve natkoljenice i izlazne rane sa medijalne strane natkoljenice, koja povreda je kvalifikovana kao laka tjelesna povreda u presudi kojom je u krivičnom postupku tuženi oglašen krivim i kažnjen kaznom zatvora.

U revizijskoj fazi postupka sporno je da li laka tjelesna povreda ostavlja posljedice u vidu umanjenja životne aktivnosti, te pitanje visine naknade nematerijalne štete u iznosu manjem od dosuđenog.

Iz utvrđenja nižestepениh sudova proizilazi da je tuženi presudom Općinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 K 243871 12 K od 12.03.2013. godine zbog počinjenog krivičnog djela nasilničkog ponašanja i nabavljanja, držanja i nošenja oružja i municije oglašen krivim i kažnjen jedinstvenom kaznom zatvora u trajanju od pet mjeseci. Pucanjem iz vatrenog oružja za koje ne posjeduje dozvolu nadležnog organa, nasiljem i naročito drskim ponašanjem prema drugom, ugrozio je građanski mir drugog, drugog lako tjelesno ozlijedio.

Vještačenjem po vještaku ortopedu-traumatologu utvrđeno je da su kod tužiteljice pored prostrelne rane natkoljenice lijeve noge konstatovani i oštećenje golenjačkog živca lijeve noge, bolne promjene na slabinsko krstačnom dijelu, slabost lisnjačkog i golenjačkog živca lijeve noge, bol išijadičkog živca lijeve noge. Liječenje je produženo zbog ozljede golenjačkog živca lijeve noge i fizikalnog tretmana. Uvidom u medicinsku dokumentaciju i neposrednim pregledom vještak je utvrdio posljedice povređivanja koje se u funkcionalnom smislu ogledaju u bolovima u natkoljenici i potkoljenici lijeve noge, mišićnoj slabosti lijeve noge, ograničenim pokretima u koljenu lijeve noge, trnjenju potkoljenice i stopala, ograničenim pokretima u skočnom zglobu i pristima lijeve noge. Zbog navedenog, tužiteljica ulaže dodatni napor u svakodnevnim aktivnostima i trpi duševnu bol. Posljedice povreda zadobijenih 01.04.2012. godine su uticale na umanjenje životne aktivnosti tužiteljice za 24%. Prije davanja nalaza i mišljenja vještak je zahtijevao da tužiteljica ponovi ranije obavljene nalaz EMNG, kojim se ispituje stanje živaca, a što je kod tužiteljice posljedica povređivanja.

Vještačenjem po vještaku neuropsihijatru je utvrđeno da se kod tužiteljice uzročno-posljedično sa ranjavanjem na psihičkom planu razvila simptomatologija posttraumatskog stresnog poremećaja, koji je bio prisutan i u vrijeme vještačenja, a proizilazi iz medicinske dokumentacije i postavljene dijagnoze na osnovu intervjua i testa psihologa (na Mississippi testu potvrđen PTSP). Dominira depresija, napetost, tjeskoba, uznemirenje, neraspoloženje, briga i patnja. Po osnovu psihijatrijske dijagnoze životna aktivnost je umanjena za 18%. Smanjenje životne aktivnosti se izražava kroz tjeskobu, promjene raspoloženja sa dominacijom depresivnog afekta, strah od susreta sa određenim osobama, patnju zbog nemogućnosti da nastavi svoju profesionalnu karijeru na način kako je to ranije imala, ponovno proživljavanje incidentnog događaja, izbjegavanje situacija i okolnosti koje podsjećaju na taj događaj, što je sve profesionalno, socijalno, emocionalno i finansijski ugrožava. Prije povrede (rođena 1985. godine) tužiteljica se profesionalno bavila modelingom, manekenstvom i promovisanjem, za koji posao je izgled tijela važan, zbog čega je povreda kod tužiteljice ostavila subjektivan osjećaj nelagode za bavljenje tim poslom.

Imajući u vidu sve navedeno, zadobijenu povredu i sekundarne posljedice povrede utvrđene vještačenjem oba vještaka, vještaci su se usaglasili da ukupan procenat umanjenja životne aktivnosti iznosi 35% .

Na koži natkoljenice lijeve noge prisutni su ožiljci koji predstavljaju naruženost srednjeg stepena, primjetni drugima kod nošenja ljetne garderobe i na javnim mjestima. Nakon povrede tužiteljica je osjećala jake bolove 10 dana, bolove srednje jačine sa povremenim bolovima jakog intenziteta osjećala je mjesec dana, dok je bolove slabe jačine osjećala četiri mjeseca, a osjeća ih povremeno i danas. Primarni strah posebno jakog intenziteta osjećala je 120 minuta, zatim sekundarni strah jakog intenziteta u trajanju od 10 dana, strah srednjeg intenziteta 30 dana, strah slabijeg intenziteta 90 dana, situaciono strah se javlja i kasnije.

Dosudivši tuželjici za pretrpljene duševne bolove zbog umanjenja životne aktivnosti od 35% 23.000,00 KM, za pretrpljene duševne bolove zbog naruženosti 3.000,00 KM, za pretrpljene fizičke bolove 3.100,00 KM i za pretrpljeni strah 2.500,00 KM, nižestepeni sudovi su pravilno primijenili odredbu člana 200. Zakona o obligacionim odnosima (Službeni list SFRJ, broj: 29/78, 39/85 i 57/89; Službeni list R BiH broj: 2/92, 13/93 i Službene novine Federacije BiH, broj: 29/03, 42/11) i Orijentacione kriterije i iznose za utvrđivanje visine pravične novčane naknade nematerijalne štete, usvojene na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda Federacije BiH od 27.01.2016. godine.

Suprotno revizijskim navodima nižestepeni sudovi su imali u vidu sve okolnosti slučaja i to kako činjenicu da je tužiteljica zadobila laku tjelesnu povredu koja je izazvala sekundarne posljedice u vidu bolova u lijevoj nozi, mišićnoj slabosti, ograničenim pokretima u skočnom zglobu lijeve noge, ograničenim pokretima u koljenu lijeve noge i ostalim trnjenjem potkoljenice i stopala lijeve noge, te na psihičkom planu PTSP, stepen umanjenja životne sposobnosti od 35%, trajanje i jačinu pretrpljenog straha i fizičkih bolova te stepen naruženosti, starosnu dob tužiteljice, cijeneći značaj povrijeđenog dobra i cilj kome služi ta naknada.

Tuženi u reviziji neosnovano ističe revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava, ponavljajući isticani prigovor da laka tjelesna povreda ne ostavlja umanjenje životne aktivnosti, posebno kada se ima u vidu utvrđenje vještačenjem da su posljedice

lake tjelesne povrede u vidu prostrelne rane dovele do promjena i ograničenja na fizičko i psihičko zdravlje tužiteljice. Tjelesna povreda u vidu prostrelne rane, kao laka tjelesna povreda, sama za sebe ne predstavlja osnovu za dosuđivanje pravične novčane naknade u smislu odredbe člana 200. Zakona o obligacionim odnosima, već njene posljedice propisane tom zakonskom odredbom. Prema odredbi člana 200. ZOO visina naknade ne određuje se prema broju i vrsti zadobijenih povreda, nego se određuje s obzirom na trajanje i jačinu pretrpljenih duševnih i tjelesnih bolova te straha.

Smanjenje životne aktivnosti, kao posebna osnova za naknadu štete zbog duševnih bolova, obuhvata sva ograničenja u životnim aktivnostima oštećenog, koje je ostvarivao ili bi ih po redovnom toku stvari i u budućnosti izvjesno ostvarivao. Pod ograničenjem se podrazumijeva i obavljanje aktivnosti uz povećane napore ili pod posebnim uvjetima. Taj oblik štete u pravilu je trajnog karaktera, ali se novčana naknada može dosuditi i kada je smanjenje životne aktivnosti privremeno, ali je jačeg intenziteta i dužeg trajanja ili ako to posebne okolnosti opravdavaju. Kao dodatne kriterije pri utvrđivanju iznosa naknade za duševne bolove zbog smanjenja životne aktivnosti valja imati na umu životnu dob, vrstu zanimanja oštećenog i sl. Iznos naknade se koriguje prema obimu i težini utvrđenih trajnih posljedica.

Nižestepeni sudovi su kod utvrđivanja naknade za ovaj vid nematerijalne štete pravilno uzeli u obzir stepen invaliditeta, jačinu i trajanje posljedica te dob i zanimanje tužiteljice, što sve opravdava dosuđivanje i visinu naknade.

Neosnovano tuženi prigovara da je drugostepena presuda zahvaćena povredama odredaba parničnog postupka iz člana 209. u vezi sa članovima 7., 8., 123., 191. stav 4., 155. stav 2. i 231. ZPP.

Suprotno prigovoru tuženog pravilno je drugostepeni sud zaključio da je prvostepeni sud sve izvedene dokaze cijenio u skladu sa odredbom člana 8. ZPP i na osnovu slobodne ocjene izvedenih dokaza utvrdio pravno relevantne činjenice u ovoj pravnoj stvari.

Prvostepeni sud je u obrazloženju svoje presude opisao pojedinačnu ocjenu dokaza, doveo svaki ocijenjeni dokaz u vezu sa drugim dokazima i izveo zaključak o dokazanosti odlučnih činjenica. Navodi kojima revident osporava utvrđenje nižestepeni sudova, zasnovanim na ocjeni nalaza i mišljenja vještaka medicinske struke, pri čemu iznosi tvrdnje da su vještaci pogrešno utvrdili posljedice povređivanja tužiteljice, koja povreda je laka tjelesna povreda, u suštini su prigovori činjenične prirode kojima tuženi iznosi svoju ocjenu izvedenih dokaza, koja je različita od sudske ocjene dokaza. Kako se drugostepena presuda ne može pobijati pozivom na pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, revizijski sud te prigovore ne može razmatrati u okviru revizijskog razloga povrede odredaba parničnog postupka.

Neosnovano revident osporava nalaz vještaka medicinske struke iz oblasti hirurgije i traumatologije, koji je prilikom vještačenja fizičkog zdravlja tužiteljice tražio da ponovi ranije urađen nalaz EMNG, koji je rađen 24.12.2019. godine i korišten u nalazu i mišljenju vještaka 30.12.2019. godine uz obrazloženje da je isti nalaz, a kojim se provjeravaju neurološke posljedice povrede, zajedno sa kompletnom medicinskom

dokumentacijom i pregledom, korišten kod donošenja mišljenja o sekundarnim posljedicama povrede. Svako vještačenje se temelji na medicinskoj dokumentaciji oštećenog, koja se prikuplja obavljajući liječničke dijagnostičke pretrage od momenta povređivanja do vještačenja. Medicinska dokumentacija je od presudne važnosti za vještačenje, pa je nužno da ona bude cjelovita i precizna, jer podaci iz nje direktno utiču na nalaz i mišljenje vještaka.

Zbog toga vještak nije prekoračio svoje ovlaštenje kada je radi davanja potpunijeg mišljenja zbog protoka vremena od povređivanja, do davanja nalaza, tražio ponovljeni nalaz EMNG. To ne znači da je vještak za tu stručnu procjenu trebao tražiti dopuštenje suda, s obzirom da je poduzeta radnja, obnovljeni snimak, uz ostalu dokumentaciju doprinio objektiviziranju posljedica povrede. Ne radi se o pogrešnoj primjeni odredbe člana 155. ZPP na koju neosnovano ukazuje revident. Vještaci medicinske struke su se na glavnoj raspravi detaljno očitovali na prigovore tuženog, a navedena očitovanja su pravilno prihvaćena od strane nižestepeni sudova. Nalazi vještaka su jasni, potpuni, bez kontradiktornosti koje bi dovodile u sumnju njihovu tačnost i objektivnost, te i po mišljenju ovog suda nije bilo potrebno provoditi novo vještačenje po drugom vještaku (član 155. stav 3. ZPP).

Drugostepena odluka je zasnovana na provedenim dokazima i za njeno donošenje su izneseni jasni razlozi koje je moguće ispitati, tako da obrazloženje drugostepene presude odgovara zahtjevu koji je u tom pogledu postavljen odredbom člana 191. stav 4. ZPP.

Drugostepeni sud je u obrazloženju svoje presude ocijenio žalbene navode koji su od odlučnog značaja, pravilno primjenjujući odredbu člana 231. ZPP.

Nije ostvaren ni revizijski razlog pogrešne primjene materijalnog prava, koga tuženi ne može s uspjehom zasnivati na činjeničnom stanju drugačijem od onoga koje je utvrđeno od strane nižestepeni sudova i za koje je ovaj revizijski sud vezan, bez ovlaštenja da ga ispituje i mijenja (član 240. stav 2. ZPP).

Odluka o troškovima parničnog postupka donijeta je u skladu sa odredbom člana 386. stav 2. ZPP prema uspjehu tužiteljice u sporu, utvrđenom od 60%.

U skladu sa navedenom odredbom tuženom pripada razmjeran dio troškova postupka. Osnovan je prigovor revizije da tuženom nije dosuđen razmjeran dio troškova prema postavljenom i opredijeljenom tužbenom zahtjevu, tj. 40% od ukupno potraživanog iznosa 8.599,50 KM, što odgovara iznosu od 3.439,80 KM. Kada se utvrđeni troškovi parničnih stranaka prebiju ostaje obaveza tuženog da tužiteljici naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.152,31 KM, zbog čega je ovaj sud djelimičnim usvajanjem revizije u odnosu na odluku o troškovima parničnog postupka, primjenom odredbe člana 249. stav 1. ZPP nižestepene presude u tom dijelu preinačio, kao u izreci ove presude. Ovaj sud revidentu nije dosudio razmjeran dio potraživanih troškova za sastav revizije, s obzirom da je njegov uspjeh u postupku po reviziji neznatan, odnosno nije postupio po odredbi člana 397. stav 2. u vezi sa članom 386. stav 1. ZPP. Revizija tuženog je odbijena u odnosu na odluku o glavnom tužbenom zahtjevu, kao neosnovana, primjenom odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednica vijeća
Dr. sc. Danica Šain, s.r.